



ארבע עשרה שנים ששמש

בבית עבר לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה.

ויצא כח, יא. רש"י

למה דווקא "לגלות" למקום תורה

ידוע הדיוק בלשון חכמינו ז"ל "הוי גולה למקום תורה"^[1] – דלכאורה, העיקר הוא שנמצא במקום תורה, ולמאי נפקא מינא אם גולה ממקומו למקום תורה, או שנמצא מלכתחילה במקום תורה?

[אלא] שכאשר נמצא במקומו, הרי, עם היותו "מקום תורה", ישנם כמה וכמה בלבולים מסדר ההנהגה על דרך הרגיל, ביקורי נימוסין זה אצל זה, וכיוצא בזה, מה שאין כן כאשר "גולה למקום תורה" – אזי יכול להתמסר ללימוד התורה ללא בלבולים.

ולכן נהגו ישראל בכל הדורות לקיים את ההוראה ד"הוי גולה למקום תורה", לשלוח את בניהם לישיבה שנמצאת בריחוק מקום מהבית, שכן, תלמיד הלומד בישיבה שנמצאת בעירו, מרבה לבקר אצל הוריו ובני משפחתו, חברי נעוריו וכו', ובמילא, מפריע הדבר להתמדה ושקידה בלימוד התורה, מה שאין כן כאשר "גולה למקום תורה", אזי מצליח בלימוד התורה באופן נעלה יותר.

ויש להוסיף בזה – על פי המבואר בנוגע לענין הגלות ד"עיר מקלט", ובהקדמה: בענין העונשים – יש חילוקי דרגות לפי ערך חומר החטא, כמו: נזיפה בלבד, מכת מרדות, מלקות, עד לעונשים חמורים יותר כו' (כפי שאומרים בתפלת "על חטא" דיום הכיפורים, אפילו כשחל בשבת).

ועל פי זה, בנוגע לחטא דמכה נפש בשגגה, להיותו חטא חמור, שהרי "כל המאבד נפש אחת מישראל (אפילו בשוגג) . . . כאילו איבד עולם מלא"^[2], כיצד מספיק עונש של גלות לעיר מקלט, בה בשעה שמצד הציווי ד"נְחִי^[3], עביד ליה מידי דתהוי ליה חיותא"^[4], צריכים לספק לו את כל הדברים שהורגל להם במקומו!? והביאור – על פי מה שכתב החינוך^[5] - ש"צער הגלות שקול כמעט כצער מיתה, שנפרד האדם מאוהביו ומארץ מולדתו כו", גם כאשר יש לו כל צרכיו באופן ד"נְחִי".

ומזה מובן גם בנוגע לענין הגלות (לא למוטב, אלא) לטוב. "הוי גולה למקום תורה" – שעל ידי זה שנפרד מאוהביו ומארץ מולדתו, טבעו ורגילותו כו, זוכה להצלחה יתירה בלימוד התורה.

ולא עוד, אלא, שעצם נכונותו להפרד מאוהביו ומארץ מולדתו כדי לגלות למקום תורה, מוכיחה את גודל תשוקתו וחפצו ללימוד התורה, ובמילא, דבר ברור הוא אשר בבואו למקום תורה, יתמסר ללימוד התורה בהתמדה ושקידה, עד שימית את עצמו על דברי תורה.^[6]

קטע משיחת ש"פ מטו"מ, רשימת השומעים בלתי מוגה

תו"מ ה'תשמ"ז ח"ד ע' 141

- ^[1] אבות ד, יח.
- ^[2] סנהדרין לז, א.
- ^[3] דברים ד, מב.
- ^[4] מכות יו"ד, א.
- ^[5] מצוה תי.
- ^[6] ברכות סג, ב.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח זוגותו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבייה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה